

Եղեգևաձորի Հովհաննես Հովհաննեսյանի անվան
թիվ 2 հիմնական դպրոց

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Բուլինգի դրսևորումները և կանխարգելումը
դպրոցում

Ուսուցիչ՝ Շուշան Վասիլյան

Ղեկավարներ՝ Ա. Մինասյան , Ա. Հարությունյան

Եղեգևաձոր 2023

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Գլուխ 1. Բուլինգի ընդհանուր բնութագիրը.....	5
Բուլինգի սահմանումը , Բուլինգի տեսակները և դրսևորումները.....	6
Բուլինգի առաջացման պատճառները.....	9
Բուլինգը դպրոցում.....	10
Բուլինգի դեմ պայքարի և կանխարգելման ձևերը.....	11
Գլուխ 2. Հետազոտական մաս	12
Եզրակացություն	16
Գրականության ցանկ	18

Ներածություն

Բուլինգ կամ հալածանք (անգլ. Bullying ,ֆր. Intimidation) որևէ անձի կողմից ֆիզիկական կամ հոգեբանական ուժի գործադրումն է այլ անձի նկատմամբ, որը կրում է շարունակական բնույթ:«Բուլինգ» տերմինն առաջին անգամ գործածվել է 1530 թվականից՝ սկզբնապես նշանակելով «սիրելի», ապա տարբեր ձևափոխություններից հետո իր ներկայիս իմաստը ստացել է 1710 թվականից:

Բուլինգի ենթարկվող անձը համարվում է բուլինգի զոհ, իսկ բուլինգի ենթարկող անձին համարում են բուլեր: Բուլինգը բաժանվում է մի քանի տարատեսակների.

ա. կիբեր բուլինգ, որն իրականացվում է համակարգչի միջոցով՝ օգտագործելով համակարգիչը որպես վնասելու միջոց

բ. ֆիզիկական բուլինգ՝ հարվածելու, ծեծի միջոցով

գ. վերբալ կամ բառացի բուլինգ՝ պիտակավորման, ծաղրական անունների միջոցով

դ.հարաբերական բուլինգ, որի միջոցով փորձում են մեկուսացնել մարդուն իր շրջապատից և կանխամտածված բացառում նրան հասարակությունից:

Թեմայի արդիականությունը՝ խնդիրը կարևորել ենք և ուզում ենք բարձրաձայնել, քանի որ հատկապես դպրոցում հանդիպող բուլինգը համաշխարհային խնդիր է , որը կարող է ունենալ վատ հետևանքներ դպրոցական միջավայրի համար և կարող է խախտել այն օրենքը, որով յուրաքանչյուր երեխա իրավունք ունի ապահով կրթություն ստանալու:

Չետագոտության նպատակն է բարձրացնել սովորողների և մանկավարժների տեղեկացվածության մակարդակը բուլինգի բացահայտման և կանխարգելման նպատակով:

Չետագոտության հարցերն են՝ ուսումնասիրել բուլինգի դրսևորման ձևերը դպրոցում, առաջարկել բուլինգի բացահայտմանն ու կանխարգելմանն ուղղված մեթոդների կիրառում:Իրականացնել հետազոտական աշխատանք՝պարզելու փոքր գյուղերում բուլինգի մասին տեղեկացվածության աստիճանը:

Չետագոտության վարկած՝ եթե կանխարգելիչ միջոցներ ձեռնարկենք, ապա բուլինգը դպրոցում չի կիրառվի և կունենանք առողջ փոխհարաբերություններ:

Բուլինգի երևույթը քննարկել են մի շարք հայտնի հոգեբաններ, հետազոտողներ, կրթական հաստատություններ: Այս առումով հատկապես ակտիվ մասնակցություն են ունեցել Սկանդինավյան մի շարք երկրներ, Մեծ Բրիտանիան, Ճապոնիան, Նաև ոչ այնքան զարգացած երկրներ: Այս հարցը արդիական է այնտեղ, որտեղ կա դպրոցական միջավայր: «Դոճիկ»՝ տգեղ արտահայտություններից միայն մեկն է, որը մենք տեսնում ենք մեր դպրոցներում: Այս երևույթը մարդկային հասարակության մեջ կա վաղնջական

ժամանակներից, ծաղրվել են թույլերը, տկարները, հետո՝ այլակրոնները և այդպես շարունակ: Շատ հոգեբաններ և մտածողներ նշում են, որ մարդու թույլ կողմը կամ այլակարծությունը ծաղրելը բնորոշ է չինքնահաստատված, թույլ մարդկանց, որոնց առաջ գնալու ռազմավարությունը ոչ թե այլոց գերազանցելն է, այլ նվաստացնելը, որով իրենք առանց աճելու դառնում են մնացածից ավելի «բարձր»: Սակայն ավելի կարևոր է հասկանալ, թե ինչպես պայքարել բուլինգի դեմ դպրոցում երեխաների շրջանում: Բուլինգը Հայաստանում ընդհանրապես անտեսված խնդիր է հատկապես դպրոցներում: Չկա վիճակագրություն այն մասին, թե տարեկան քանի աշակերտ է բռնության ենթարկվում դպրոցներում հասակակիցների կողմից: Չկա վիճակագրություն, որովհետև բուլինգի չափման գործիքներ չկան: Հայաստանում չկա բուլինգը հասցեագրող ո՛չ իրավական դաշտ, ո՛չ ռազմավարություն, և ոչ էլ ճշգրիտ պատկերացումներ: Ավելին, իրավիճակն առավել խնդրահարույց են դարձնում հայկական մտածելակերպը, անհանդուրժողականությունը ամենինչի հանդեպ, ինչ դուրս է սահմանված «ավանդական կանոններից», իրազեկվածության, իրավագիտակցության ցածր մակարդակը, հասարակությունում փոխադարձ հարգանքի բացակայությունը և այլն:

ԳԼՈՒԽ 1 Բուլինգի ընդհանուր բնութագիրը

Բուլինգը ըստ ձևերի կարելի է բաժանել 2 խմբի՝ ուղղակի և անուղղակի:

Հետազոտողները փաստում են, որ ուղղակի բուլինգի ձևը հիմնականում բնորոշ է տղաներին, իսկ անուղղակի ձևը՝ աղջիկներին: Ուղղակի բուլինգը ավելի հաճախ հանդիպում է կրտսեր դպրոցի, ինչպես նաև միջին դպրոցի երեխաների մոտ, իսկ անուղղակի բուլինգը՝ արդեն միջին դպրոցում: Ուղղակի բուլինգի դեպքում դրսևորվում են հետևյալ վարքային ձևերը՝ հարվածել, ծեծել, գողանալ, ծաղրել, անընդհատ բարկացնել, վիրավորել, սպառնալ: Իսկ անուղղակի բուլինգի դեպքում բուլինգի զոհին կանխամտածված մեկուսացնում են իր միջավայրից, ընկերներից: Նույն արդյունքին՝ մարդու ֆիզիկական և հոգեբանական ճնշվածության:

Երեխաների դեպքում հատկապես դեռահասության շրջանում (միջին դեռահասության տարիք) դպրոցական բուլինգը առավել վտանգավոր է, որովհետև այդ տարիքում մարդը փնտրում է իր կյանքի իմաստները, իր ճանապարհը, ինքն իրեն: Ու հանկարծ այդ ճանապարհին

հանդիպում է բռնության, որը սովորաբար հենց այն առանձնահատկության հիմքով է լինում, որը կարող է դառնալ նրա վստահության, որպես անձ հաստատվելու կարևոր անկյունաքարը:

Բուլինգի հիմքը դնում են ծնողները, որքան էլ դա տարօրինակ հնչի: Բնական է, երբ ծնողն իր երեխային մեծարում է, նրան ասում, որ ամենալավն է, ունի շատ ավելի արժանիքներ, քան այլ երեխաները: Եվ այս թվացյալ սիրո դրսևորումը սերմանում է երեխայի մեջ մեծամտություն և փակում նրա աչքերը, որ չտեսնի իրականությունը և չցանկանա հավատալ, որ որևէ մեկն ինչ-որ բանում նրանից առաջ է անցել: Ցավոք, սա բարդ ուղղելի գործընթաց է, սակայն ավելի սարսափելի են այս «մոլախոտի» պատճառով կատարվող գործողությունները, հատկապես բուլինգը: Դիտարկենք սովորական դեպք, որտեղ գլխավոր հերոսը տղան է: Փոքր տարիքում ծնողական մեծարանքի արժանացած երեխան ծաղրում է աշխատասեր աշակերտներին, ովքեր ստանում են բարձր գնահատական: Պատանեկան տարիքում այդ նույն երեխան կնախանձի այլոց, ովքեր շատ ավելի հայտնի են աղջիկների շրջանում կամ ավելի խելացի են: Սակայն ծնողն ունի ազատ խոսքի իրավունք, և ոչ ոք չի կարող արգելել նրան գովաբանել իր զավակին, և ապա ծնողը միշտ ցանկանում է ինքն իրեն համոզել, որ իր երեխան ամենալավն է, ինչը բնական է: Այս ամենի դեմ պայքարի միակ ձևը ծնողի հետ խորհրդակցելն է, խնդրել, որ նա հնարավորինս քիչանտեղի գովասանքի արժանացնի իր զավակին, գովելու հետ մեկտեղ ցույց տա, որ լավագույնը լինելու համար պետք է շատ աշխատել, այլապես իր երեխան կլինի ուրիշներից ավելի վատը:

1.1. Բուլինգի սահմանումը

Բուլինգ կամ հալածանք (անգլ. Bullying, ֆր. Intimidation) որևէ անձի կողմից ֆիզիկական կամ հոգեբանական ուժի գործադրումն է այլ անձի նկատմամբ, որը կրում է շարունակական բնույթ: «Բուլինգ» տերմինն առաջին անգամ գործածվել է 1530 թվականից՝ սկզբնապես նշանակելով «սիրելի», ապա տարբեր ձևափոխություններից հետո իր ներկայիս իմաստը ստացել է 1710 թվականից:

Բուլինգի ենթարկվող անձը համարվում է բուլինգի զոհ, իսկ բուլինգի ենթարկող անձին համարում են բուլեր: Բուլինգը բաժանվում է մի քանի տարատեսակների՝ կիբեր բուլինգ, որը իրականացվում է համակարգչի միջոցով, օգտագործելով համակարգիչը որպես վնասելու միջոց, ֆիզիկական բուլինգ՝ հարվածելու, ծեծի միջոցով, վերբալ, կամ բառացի բուլինգ՝ պիտակավորման, ծաղրական անունների միջոցով, և հարաբերական բուլինգ, որի միջոցով փորձում են մեկուսացնել մարդուն իր շրջապատից և կանխամտածվածորեն բացառում նրան հասարակությունից: Բուլինգի զոհ դառնալը շատ առումներով կապված է երեխաների

դաստիարակությունից, ընտանեկան մթնոլորտից, որը նույնպես անդրադանում է երեխայի ինքնագնահատակի ձևավորման վրա: Բուլիինգն ամենուր է՝ տանը դպրոցում, աշխատավայրում, բակում: Իսկ ո՞վ է դառնում բուլեր: Բուլեր դառնում են այն անձինք, ովքեր իսկապես կարիք են զգում ինքնահաստատման, և երբեմն որևէ մեկին վնասելու ցանկությունը լինում է նախանձից: Փորձերը ցույց են տվել, որ բուլերները հիմնականում լինում են այնպիսի ընտանիքներից, որտեղ գործածվում են ֆիզիկական պատիժներ, և նրանց ծնողները իրենց երեխաներին դաստիարակում են, որ յուրաքանչյուր խնդիր կարելի է լուծել :

Բուլինգի տեսակները

Բուլինգն ըստ տեսակների լինում `

Բուլինգ ֆիզիկական:

Այն ամենատարածվածն է ուսանողների շրջանում: Այն ներառում է բոլոր տեսակի ֆիզիկական ագրեսիաները, ինչպիսիք են հարվածելը, հարվածելը կամ հրելը, որոնք կարող են իրականացվել մեկ կամ ավելի ագրեսորների կողմից:

Բուլինգ հասարակական:

Դա մեկն է, որը ձգտում է մեկուսացնել կամ բացառել երեխային կամ դեռահասին սոցիալական խմբից: Նրանք նրան հասնում են սոցիալական կամ տնտեսական խտրականության, այլոց հետ անտարբեր վերաբերմունքի միջոցով:

Կիբեռհետապնդում. հայտնի է նաև որպես կիբեռհետապնդում:

Այս դեպքում ագրեսորը օգտագործում է սոցիալական ցանցերը և այլ տեխնոլոգիական ռեսուրսներ զոհին հետապնդելու և կեղծ հաղորդագրություններ ուղարկելու համար: Այս հաղորդակցման ուղիները լայնածավալ են, և հաղորդագրությունները շատ ավելի արագ են տարածվում:

Բուլինգ սեռական:

Դա սեռական նշանակության ոտնձգության կամ չարաշահման տեսակ է ` առավել լուրջ դեպքերում: Այս պարագայում սովորաբար հիմնականում զոհեր են ունենում աղջիկները, ինչպես նաև համասեռամոլ անձինք:

1.2. Բուլինգի առաջացման պատճառները

Ժամանակակից զարգացող հասարակության մեջ, ցավոք, տեղ են գտել այնպիսի հատկանիշներ, ինչպիսիք են հոգևոր դատարկությունը, ցինիզմը, դաժանությունը, թշնամանքը: Այսօր շատ երեխաներ և դեռահասներ աչքի են ընկնում Էմոցիոնալ անհավասարակշռությամբ և խոցելիությամբ, ինչպես նաև ագրեսիվ, գերզգայուն վարքագծով: Հոգևոր-բարոյական դաստիարակության խնդիրը երբեք չի կորցրել իր արդիականությունը: Հոգևոր-բարոյական դաստիարակության հիմքում ընկած է կյանքի նկատմամբ արժեհամակարգային վերաբերմունքի ձևավորումը: Նման դաստիարակության հիմքն է պարտքի, արդարության, պատասխանատվության և այլ հատկանիշների զգացումը, որոնք կարող են մեծ իմաստ և նշանակություն տալ մարդու արարքներին ու մտքերին: Անհրաժեշտ է վաղ մանկությունից ձգտել մարդու ներդաշնակ զարգացմանը, քանի որ հենց նման զարգացումն է հիմք հանդիսանում հասուն մարդու անձի, սերունդների աշխարհայացքի ձևավորման համար: Աշխարհայացք ասելով՝ հասկանում ենք աշխարհի հուզական ընկալման այն մասը, որի հիման վրա տեղի է ունենում մարդու բնավորության և գիտակցության ձևավորումը: Կատարելագործման արդյունքում մարդը ձեռք է բերում մտածելու, որոշումներ կայացնելու, իր արարքների և գործողությունների համար պատասխանատվություն կրելու կարողություն: Հետագայում տղամարդկանց մոտ ձևավորվում է տրամաբանական վերաբերմունք շրջապատող աշխարհի նկատմամբ, իսկ կանանց մոտ զարգանում է շրջապատող աշխարհը ինտուիտիվ և նուրբ զգալու ունակությունը :

Ներդաշնակ զարգացումը մեծապես որոշվում է դաստիարակչական խնդիրների հաջող լուծմամբ: Այդ խնդիրների շարքում առաջատար տեղ է հատկացվում հոգևոր և բարոյական դաստիարակության հարցերին, շեղված վարքագծի կանխարգելմանը: Շեղված վարքագիծը հասարակության կողմից ընդունված նորմերից և ստանդարտներից (իրավական, բարոյական, տարիքային, էթնիկ եւայլն) շեղվող վարքագիծն է :

Շեղված վարքագիծը և անձը, ով դրսևորում է այն, առաջացնում է բացասական գնահատական ուրիշների կողմից, որը կարող է հասարակական դատապարտման կամ սոցիալական պատժամիջոցների պատճառ դառնալ: Առաջին հերթին, պատժամիջոցները կատարում են անցանկալի վարքագիծը կանխելու գործառույթը:

Բայց, մյուս կողմից, դրանք կարող են հանգեցնել այնպիսի բացասական երևույթի, ինչպիսին է անձի պիտակավորումը: Ինչպես ցույց է տալիս հոգեբանամանկավարժական գրականության վերլուծությունը, «շեղված վարքագիծ» հասկացությունը հաճախ նույնացվում է

«դեզադապտացիա» հասկացության հետ: Աշակերտների դաստիարակության և ուսուցման հիմնական մանկավարժական մի շարք խնդիրների շարքում աշակերտի շեղված վարքագիծը կարող է ունենալ ինչպես դպրոցական, այնպես էլ սոցիալական դեզադապտացիայի բնույթ :

Երեխաների շեղված վարքագծի խնդիրը չափազանց սուր է մերհասարակության մեջ: Ամեն տարի ավելանում է այն դպրոցականների թիվը, որոնք փորձում են խափանել դասերը, անպատշաճ վարքագիծ են դրսևորում ուսուցիչների և միմյանց հանդեպ : Այս մանկավարժահոգեբանական խնդրի սերմերը տեսանելի են դեռևս տարրական օղակի երեխաների վարքագծում:

Անշուշտ խնդիրը շատ արդիական է, քանի որ հոգեբանական խնդրի հիման վրածեղծված վարքագիծը, հետագայում ձևավորում է երեխաների անձնային հատկանիշներն ու որակները : Եթե այք փակենք այս խնդրի վրա, ապա կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների վարքագիծը տարիների ընթացքում՝ հատկապես դեռահասության տարիքում, ավելի վտանգավոր վարքագծի դրսևորում կստանա:

Շեղված վարքագծի հիմնական դրսևորումներից մեկն է համարվում նվաստացումը /բուլինգը/: Բուլինգը անցանկալի, հոգեբանական, ֆիզիկական կամ էմոցիոնալ սահմանների խախտմամբ ագրեսիվ վարքն է դպրոցահասակ երեխաների շրջանում, որը ներառում է ուժերի իրական կամ ընկալվող անհամաչափություն, կրկնվող է կամ ունի կրկնման պոտենցիալ:

Դպրոցական բուլինգը ժամանակակից աշխարհում դիտվում է որպես սոցիալ-մանկավարժական լուրջ խնդիր: Ցավոք, 2018թ. Յունիսեֆի զեկույցը փաստում է, որ աշխարհում 13–15 տարեկան աշակերտների կեսը՝ 150 մլն երեխա, ասել է, որ դպրոցում կամ դպրոցի տարածքում հասակակիցների կողմից բռնության է ենթարկվել, 39 զարգացած երկրներում 10 աշակերտից 3-ն ասել է, որ բուլինգի է ենթարկել իր դասընկերոջը:

1.3.Բուլինգը դպրոցում

Այսպիսով՝ դպրոցական բուլինգի հիմնական պատճառը ծաղրողի հոգեկան խնդիրներն են: Ծաղրողը հաճախ կամքով թույլ մարդ է և իրեն բարձր է զգում միայն այն ժամանակ, երբ ծաղրում է մնացածին, երբ իր աշխարհում նա դառնում է բարձրագույնը: Հետևաբար այսպիսի մարդկանցից ոչ թե պետք է հեռու մնալ կամ, ինչպես անում են որոշ ուսուցիչներ, թևերը թափ տալ և ասել, որ այդ երեխան չի ուղղվի, այլ փորձել հասկանալ նրան, հասկանալ, թե ինչու է նրա մեջ այդ ցանկությունն առաջանում, և գոնե ջանալ այդ երեխային ճիշտ ուղու վրա դնել: Բուլինգի ենթարկվող անձը սովորաբար չի կարող ինքն իրեն պաշտպանել, ինչի համար և ընտրվում է

բռնարարի կողմից, որպես զոհ: Դրանով և բուլինգը տարբերվում կոնֆլիկտից, քանի որ կողմերը հավասար չեն: Բուլինգը կարող է արտահայտվել ինչպես ֆիզիկական, այնպես էլ հոգեբանական բռնության տեսքով:

1.4.Բուլինգի դեմ պայքարի և Կանխարգելման ձևերը¹

Պայքարի ձև է երեխաներին թույլ չտալն է շփման փոքր շրջան ձեռք բերել և այդտեղ ամրապնդվել: Իհարկե, կան երեխաներ, որոնք քիչ շփվող են և ընկերների մեծ շրջապատը նրանց համար չէ, սակայն այլոց հետ շփում ունենալը մարդուն չի դարձնում առանձնացած, լքված և մերժված: Հետևաբար, այստեղ շատ լավ լուծում կլինեն խմբային աշխատանքները ուսուցչի վերահսկողությամբ, որպեսզի քիչ շփվող երեխան չհարանա այլոց հանդեպ, չզգա իրեն միայնակ և չզգա տհաճություն այդ միջավայրում: Արդյունքում այդ երեխան հետագայում չի զգա միայնություն և «վրեժ չի լուծի» այդ տհաճ մթնոլորտի համար:

Բուլինգի կարող են ենթարկվել բոլորը, ովքեր փոքր ինչ տարբերվում են մեծամասնությունից: Տարբերությունները կարող են լինել ցանկացած տեսակի, անգամ ամենադրական տարբերությունների պարագայում, օրինակ, եթե երեխան դասարանում ամենախելացին է, ամենագեղեցիկը, ամենաապահովված ընտանիքից, ամենասիրելին ուսուցիչների կողմից, ինչպես նաև “օբյեկտիվ” տարբերությունների պարագայում՝ օտարազգի կամ օտարալեզու լինելը, բարձր կամ ցածր հասակը, ֆիզիկական ինչ-որ տարբերությունը: Կամ որոշակի բացասական տարբերությունների պարագայում, օրինակ, եթե երեխան չի հետևում անձնական հիգիենային, եթե չափազանց ագրեսիվ կամ էմոցիոնալ է, եթե երեխան առանց որևէ ֆիզիկական խնդրի պարզապես չափազանց թուլակազմ է, կամ դասերին միշտ ներկայանում է չափազանց վատ պատրաստված.....

՞Ինչպե՞ս կանխարգելել բուլինգը

Սովորեցնել երեխային ճիշտ հետևել անձնական հիգիենային:

Չբաղվել երեխայի մարզավիճակով, բակում խաղերի, կամ որևէ սպորտի հաճախելու միջոցով:

Աշխատել, որ երեխան իր ունակությունների սահմաններում պատրաստված ներկայանա դասերին:

¹ <https://www.swv.am/>

Երեխային դարոց չուղարկել չափազանց ճոխ ու ցուցադրական հագնված:

Խուսափել երեխայի ներկայությամբ ընտանեկան վեճերից:

Ցույց տալ երեխային, որ նա սիրված է, ցույց տալ իր դրական կողմերը:

Սովորեցնել երեխային ծիծաղել սեփական սխալների վրա:

❓ Ինչպե՞ս վարվել, եթե երեխան ենթարկվում է բուլիինգի:

Եթե հնարավոր է վերացնել պատճառը, եթե դա դրական կամ օբյեկտիվ տարբերությունն է.

Հաճախ հրավիրել դասարանի երեխաներին տուն կամ այլ հետաքրքիր վայր, այդ թվում բուլիինգի ենթարկողներին:

Սովորեցնել երեխային արհամարհել:

❓ Ինչպե՞ս վարվել, եթե բուլիինգի ենթարկողը՝ բուլերը Ձեր երեխան է:

Ընտանիքում ապահովել առողջ մթնոլորտ, Լինել հետևողական:

Գլուխ 2. Հետազոտական մաս

Բուլինգը համարվում է լրջագույն խնդիր և դրա դեմ պայքարի միջոցներից մեկը դրա ուսումնասիրությունն ու միժողների ձեռք բերումն է : Այդ իսկ պատճառով էլ մենք իրականացրել ենք ուսումնասիրություն թեմայի վերաբերյալ:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել ,որ անկախ ներկայիս դիրքից և հայտնիության աստիճանից որոշ հայտնի մարդիկ փոքր տարիքում նույնպես բուլինգի զոհ են եղել:

Ստորև ներկայացնում ենք Ձե ցոդ որում ներկայացված է հայտնիների հետ իրականացված հարցազրույց :

Այս հարցազրույցին մասնակցում են մեզ հայտնի հումորիստներ և այլ հայտնի մարդիկ ովքեր ենթարկվել են բուլինգի կամ իրենք են եղել բուլեր:

Չետագոտությունները ցույց են տալիս ,որ բուլինգի դրսևորման դեպքերն առավել տարածված են քաղաքներում ,իսկ փոքր գյուղական համայնքներում դրանց թիվն ավելի նվազ է:Այդ իսկ պատճառով մենք իրականացրել ենք հարցում Աղնջաձոր և Թառաթումբ գյուղերում ,պարզելու արդյոք փոքրաթիվ բնակչություն ունեցող համայնքներում ևս կա բուլինգի դրսևուում և ինչ աստիճանի է այն:

Ստորև ներկայացնում ենք հարցաթերթիկը ,որից հետո կներկայացնենք հարցման արդյունքները:

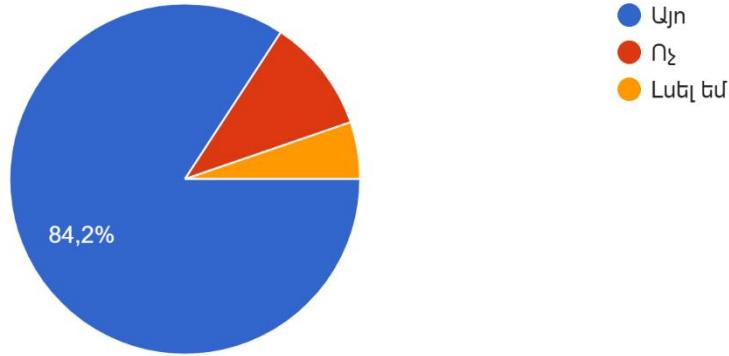
<https://forms.gle/CKKFbbQTKYUSDEVh8>

Չարցմանը մասնակցել են 20 հոգի:

Ահա արդյունքները դիագրամների տեսքով`

Գիտե՞ք արդյոք թե ի՞նչ է բուլինգը

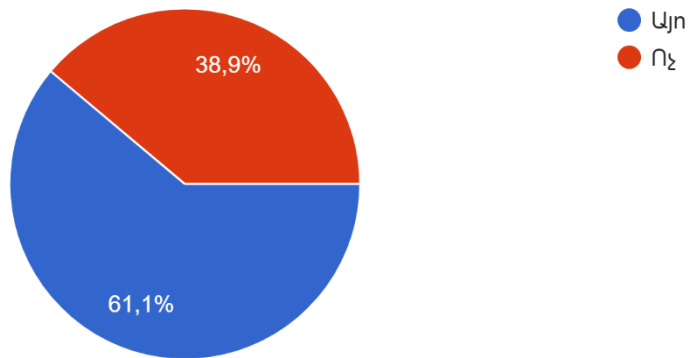
19 օժեպոՒ

Ինչպես տեսնում ենք հարցմանը մասնակցացների 80% գիտեն թե ինչ է բուլինգը:

Ականատես եղե՞լ եք բուլինգի դրսևորման դեպքի

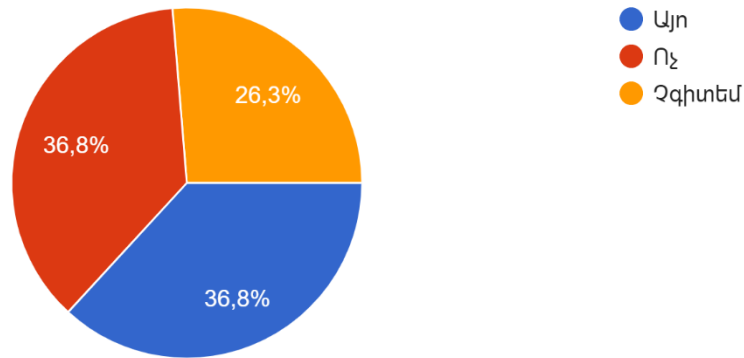
18 օժեպոՒ

Սակայն բուլինգի դրսևորման ականատես են եղել 20 -ի 61.1%:

Ի՞նչ եք կարծում ձեր դպրոցում երեխան ենթարկվում է բուլինգի

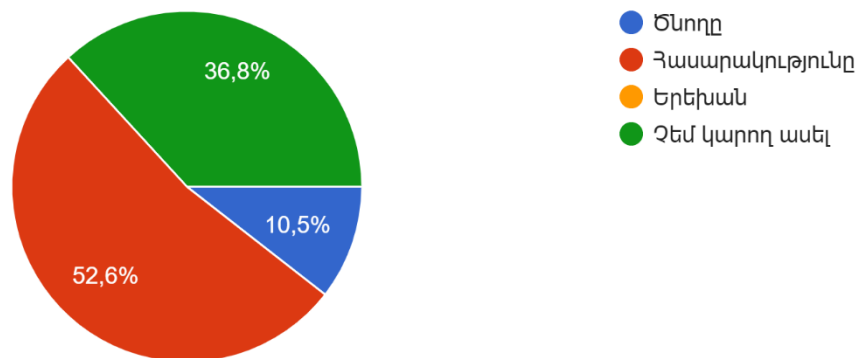
19 ОТВЕТОВ

Հարցման արդյունքում պարզ է դառնում ,որ 36.8% դպրոցում նկատել են բուլինգի դրսևորում,26.3 % տեղեկացված չեն կամ չեն նկատել,իսկ 36.8% կարծում են ,որ դպրոցում չկա բուլինգի դրսևորում:

Ո՞վ է մեղավոր բուլինգի առաջացման համար

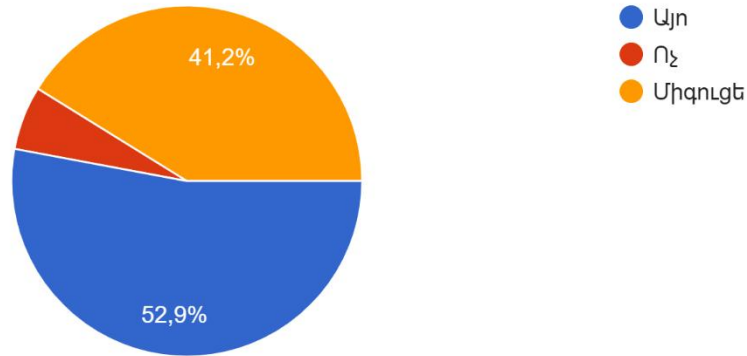
19 ОТВЕТОВ

Ո՞վ է մեղավոր հարցին հարցման մասնակիցները բացառում են երեխայի մեղավորությունը:

Չնարավոր է կանխարգելել բուլիսգը

17 օտբետ

Չարցմանը մասնակցացների 52.9% կարծում են ,որ կարելի է կանխարգելել բուլիսգը:

Եզրակացություն

Այսպիսով, կատարված հետազոտությունը թույլ տվեց բացահայտել, որ Հայաստանում գոյություն ունի բուլինգի բավականին լուրջ խնդիր, սակայն դրա մասին ընդունված չէ խոսել, այնպես, ինչպես ընտանեկան կամ սեռական բռնության կամ այլ խնդիրների մասին: Սակայն հայաստանյան իրականությունը հատուկ լուծումների կարիք ունի: Հասարակությունը կարծես քողարկում է բուլինգի դեպքերը: Բուլինգի խնդիրն ըստ եռության բարձրաձայնվելու փոխարեն թաքցվում է և ներկայացվում որպես հայ հասարակությանը ոչ բնորոշ մի երևույթ: Այսպիսով, դպրոցական բուլինգի հիմնական պատճառը ծաղրողի հոգեկան խնդիրներն են: Ծաղրողը հաճախ կամքով թույլ մարդ է և իրեն բարձր է զգում միայն այն ժամանակ, երբ ծաղրում է մնացածին, երբ իր աշխարհում նա դառնում է բարձրագույնը: Հետևաբար այսպիսի մարդկանցից ոչ թե պետք է հեռու մնալ կամ, ինչպես անում են որոշ ուսուցիչներ, թևերը թափ տալ և ասել, որ այդ երեխան չի ուղղվի, այլ փորձել հասկանալ նրան, հասկանալ, թե ինչու է նրա մեջ այդ ցանկությունն առաջանում, և գոնե ջանալ այդ երեխային ճիշտ ուղու վրա դնել:

Մեր հասարակությունը ձգտում է խնդիրները ստվերում պահել այն պատճառաբանությամբ, որ եթե խնդիրը փակի տակ է, դադարում է տարածվել և գոյություն ունենալ: Սակայն պետք է հաշվի առնել մի կարևոր փաստ, որ երեխայի կյանքում եղած ցանկացած երևույթ, լինի դրական թե բացասական, մեծ ազդեցություն է թողնում նրա հետագա կյանքի որակի վրա: Եթե կանխխնդիրներ, կգտնվեն դրանց լուծումները, պարզապես պետք է տեսնել, հասկանալ խնդիրը և լուծումներ գտնել: Բուլինգի խնդրի լուծումն ու կանխարգելումը պետք է գտնել երեխա-ծնող-ուսուցիչ ակտիվ համագործակցության շնորհիվ: Դպրոցում դասղեկի ժամերին պարբերաբար անդրադառնալ խնդրին, քննարկել երևույթը, խոսել դրա վատ ազդեցությունների մասին: Կարելի է աշակերտներին ներկայացնել իրենց իրավունքները, միասին կարդալ այն օրենքները, որոնցով պաշտպանվում են այդ իրավունքները: Կարելի է մշտապես կապ պահել դպրոցի հոգեբան իհետ, հանդիպել և քննարկել երեխայի պահվածքը: Շատ կարևոր է, որ ծնողներն ուշադրություն դարձնեն իրենց երեխաների ամենօրյա վարքին, այնպիսի մանրուքների, ինչպիսիք են, օրինակ՝ դպրոց գնալու ցանկության բացակայությունը, նույն մարդուց շարունակական բողոքը, անտրամադիր կամ ընկճված լինելը: Եթե նման նախանշաններ կան, ապա մեծահասակները նախ պետք է երեխայի ներքին տագնապայնությունը նվազեցնեն շարունակական աշխատանքի միջոցով:

Այսպիսով, մենք հանգեցինք այն եզրակացությանը, որ «**Բռնությունն անմոռանալի դաս է, դաս, որ ոչ մի երեխա չպետք է սովորի**»:

Գրականության ցանկ

1. Վիքիպեդիա
2. Jam-news.net
3. <https://www.aravot.am/2021/11/19/1230314/>
4. <https://aybschool.am/am/page/bullying>
5. <https://www.swv.am/>